

PRAVILNIK O ZAŠTITI OD POŽARA

Mostar, juni 2013. godine

Na osnovu člana 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj:65/09), člana 46. stav 1. alineja 2. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj: 4/12) i člana 48. Statuta Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, Upravni odbor Univeziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru na sjednici održanoj dana 26. 6 .2013. godine, donio je

PRAVILNIK O ZAŠTITI OD POŽARA

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Radi sprječavanja izbijanja požara, otklanjanja opasnosti od požara, spašavanja zaposlenika i imovine ugroženih požarom, ovim Pravilnikom, u skladu sa zakonskim i tehničkim propisima, uređuje se način ostvarivanja prava i obaveza, i utvrđuju druga pitanja na organizovanju, sprovođenju i unapređenju zaštite od požara na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru u (u daljem tekstu: Univerzitet).

Član 2.

Ovim Pravilnikom posebno se utvrđuju:

- mjere zaštite od požara koje se moraju sprovesti na Univerzitetu, uz bližu razradu obaveza svakog pojedinog zaposlenika u pogledu kontrole i sprovođenja propisa iz oblasti zaštite od požara i radnih uputstava;
- organizacija zaštite od požara, djelokrug rada i ovlaštenje šefa tehničke službe;
- način vršenja unutrašnje kontrole sprovođenja zaštite od požara, te dužnosti, odgovornost i ovlaštenja zaposlenika koji tu kontrolu neposredno vrše;
- postupak i način upoznavanja zaposlenika prilikom stupanja na rad ili raspoređivanja na drugo mjesto, kao i način obučavanja radnika u rukovanju sredstvima i opremom za gašenje požara;
- prostorije, prostori i mjesta na kojima se ne smije proizvoditi, koristiti ili prenositi otvorena vatra;
- vrste i količina opreme, te sredstava za gašenje požara, raspored opreme i sredstava, kao i vrijeme povremenog ispitivanja njihove ispravnosti;
- zadaci i odgovornosti rukovodećih zaposlenika u vezi sa sprovođenjem zaštite od požara;
- odgovornost zaposlenika zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara;
- dužnosti i ponašanja zaposlenika u slučaju izbijanja požara;
- način saradnje šefa tehničke službe sa ostalim službama Univerziteta, civilnom zaštitom, inspektorima i ovlaštenim stručnim organizacijama iz oblasti zaštite od požara.

Član 3.

Zaštita od požara organizuje se i sprovodi na svim mjestima u svim objektima i prostorijama gdje postoji opasnost od izbijanja i širenja požara na Univerzitetu.

Zaštita od požara obuhvata skup mjera i radnji koje se utvrđuju i preduzimaju u cilju sprječavanja izbijanja i širenja požara, otkrivanja, lokalizacije i gašenja požara, te spasavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Član 4.

Mjere zaštite od požara, propisane ovim Pravilnikom i Planom zaštite od požara, zakonskim i tehničkim propisima, i mjere koje su naređene od strane nadležnih organa, dužni su da sprovode svi zaposlenici Univerziteta i druga lica, koja se po bilo kom osnovu nalaze ili zadržavaju u objektima, prostorijama i krugu Univerziteta.

Član 5.

Univerzitet je dužan obezbijediti da uporedo sa planovima razvoja Univerziteta, planira i unapređuje zaštitu od požara, te da organi upravljanja, najmanje jednom godišnje, razmatraju stanje zaštite od požara.

Član 6.

Za organizovanje i unapređenje zaštite od požara na Univerzitetu, za njegovo uspješno funkcionisanje i za kontrolu utvrđenih, propisanih i naloženih mjera zaštite od požara, odgovorni su svako u svom djelokrugu rada:

- Upravni odbor;
- rukovodioci organizacionih jedinica;
- šef tehničke službe;
- zaposlenici na radnim mjestima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima;
- čuvari – portiri;
- domari na odgovarajućim radnim mjestima.

II MJERE ZAŠTITE OD POŽARA NA UNIVERZITETU I UPUTSTVA S OBAVEZAMA SVIH ZAPOSLENIKA U POGLEDU KONTROLE I SPROVOĐENJA PROPISA IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

1. Plan zaštite od požara

Član 7.

Univerzitet je dužan izraditi i donijeti Plan zaštite od požara.

Plan zaštite od požara donosi Upravni odbor Univerziteta.

Plan zaštite od požara obuhvataju mjere i aktivnosti koje se poduzimaju u cilju organizovanja preventivne zaštite, kao i obaveze i zadatke organa i lica u vezi gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Član 8.

Planom zaštite od požara uređuje se naročito:

- procjena ugroženosti od požara;
- organizacija zaštite od požara;
- način upotrebe vatrogasnih jedinica;
- sistem obavještanja i dojave požara;
- postupak u slučaju požara;
- tehnička opremljenost i sredstva za gašenje požara;
- način snabdijevanja vodom za gašenje požara;
- putevi, prolazi i prilazi;
- sadejstvo sa drugim vatrogasnim jedinicama;
- sanaciono-preventivne mjere za uspješno funkcionisanje, unapređenje i kontrolu
- sprovođenja mjera zaštite od požara; i
- druge mjere predviđene zakonom i pratećim dokumentima.

Član 9.

Plan zaštite od požara mora se redovno ažurirati i usaglašavati sa nastalim promjenama na Univerzitetu, a naročito u pogledu rekonstrukcije objekata i laboratorija, proširenja djelatnosti Univerziteta u oblasti naučno-istraživačkog rada i izmjene zakonskih i tehničkih propisa.

Član 10.

Pored Plana zaštite od požara, a u skladu sa zakonskim i drugim propisima, kao i prema odredbama ovog Pravilnika i Plana zaštite od požara, Univerzitet izrađuje i donosi i Program mjera i aktivnosti zaštite od požara.

Član 11.

Univerzitet je dužan organizovati stalno vođenje, sređivanje i čuvanje odgovarajuće dokumentacije iz oblasti zaštite od požara (planovi, pravilnici, elaborati, programi, uputstva, izvještaji, informacije, zapisnici, odluke, rješenja, razne evidencije itd.).

2. Opšte mjere

Član 12.

U cilju sprječavanja nastanka požara i njegovog širenja, kao i u cilju efikasnijeg gašenja nastalog požara, svi zaposlenici Univerziteta su dužni provoditi, svako u svom djelokrugu rada, slijedeće opšte mjere:

- svaki zaposlenik je dužan svoje poslove i radne zadatke obavljati prema tehničkim i drugim uputstvima, izbjegavajući svaku improvizaciju i neprovjerene postupke koji mogu dovesti do požara i druge nezgode;
- obavezno je svakodnevno čišćenje radnog prostora, uklanjanja raznih otpadaka i smeća izvan Univerziteta;
- svim uočenim kvarovima na opremi, uređajima i instalacijama, treba odmah obavijestiti neposrednog rukovodioca;

- zabranjeno je nestručnim licima vršiti bilo kakve intervencije i popravke mašina, uređaja i instalacija;
- sigurnosni i alarmni uređaji koji upozoravaju i obavještavaju o izbijanju požara moraju uvijek biti ispravni i u funkciji;
- zabranjeno je zatvarati otvore za prirodno provjetravanje i prekidati rad ventilacionih uređaja;
- posude sa zapaljivim tečnostima i boce tehničkih gasova, smiju se držati i uskladištiti samo u odgovarajućim skladištima, odnosno namjenskim ormarima i to u dnevno potrebnim količinama;
- svi ključevi od objekata i prostorija, glavnih razvoda el. energije, moraju biti označeni sa natpisom na metalnoj pločici, a njih je obavezno držati u odgovarajućem i zvanično određenom mjestu, koje je u neposrednoj blizini dežurnih lica ili lica obezbjeđenja;
- uskladištenje zapaljivih materijala može se vršiti samo u namjenskim skladištima, u kojima su predviđene sve potrebne mjere od izbijanja i širenja požara, a udaljenost od tavanice, izlaza, hidranata, elektrorazvoda i vatrogasnih aparata, ne smije biti manja od 8 m, a od zidova 0,5 m;
- zabranjeno je u krugu Univerziteta vršiti spaljivanje otpadaka i loženje otvorene vatre;
- zelene površine u krugu Univerziteta i Instituta, moraju se redovno održavati, tj. kositi trava tako da visina trave i rastinja nije veća od 20 cm; pokošenu travu treba odmah odstranjivati i odlagati na određeno mjesto;

Član 13.

Svi objekti Univerziteta mogu se zagrijavati putem sistema centralnog grijanja, pomoću odgovarajućih termoakumulacionih električnih radijatora ili putem klima uređaja. Svaki zaposlenik u svojoj radnoj prostoriji, poslije završenog rada i prije napuštanja objekta i prostorije, dužan je isključiti sve električne aparate.

3. Građevinske mjere

Član 14.

Rekonstrukcija, adaptacija i dogradnja postojećih objekata, mora se vršiti na osnovu odgovarajuće tehničke dokumentacije, koja mora sadržavati i mjere zaštite od požara, a što se utvrđuje pregledom tehničke dokumentacije od strane ovlaštene stručne organizacije.

Član 15.

Zabranjeno je mijenjati projektovanu namjenu objekata i prostorija bez odobrenja nadležnog organa i poduzimanja mjera zaštite od požara. U neposrednoj blizini objekata za skladištenje i držanje zapaljivih materija, mora se postaviti predviđeni broj aparata za početno gašenje požara.

Član 16.

Požarni putevi moraju neprekidno biti slobodni i prohodni cijelom svojom širinom. Svi prilazni putevi do objekata, kao i unutrašnje komunikacije u objektima (hodnici, stepeništa, vrata itd.) moraju uvijek biti slobodni i prohodni cijelom svojom širinom.

Član 17.

U svim objektima moraju se obezbijediti odgovarajući prilazi do izlaznih vrata, hidranata, vatrogasnih aparata i glavnih razvodnih baterija električne energije.

Član 18.

Zabranjeno je parkiranje vozila na požarnim putevima oko objekata, kao i na prostorima Univerziteta koja nisu predviđena za to, a za te svrhe treba koristiti odgovarajuće uređena parkirališta koja ne smetaju prilazu objektima. Poslovni partneri i lica koja koriste usluge pojedinih prostora Univerziteta mogu koristiti parking prostore namjenjene za tu svrhu.

4. Elektro-mjere

Član 19.

U objektima i radnim prostorijama Univerziteta dozvoljena je upotreba samo onih električnih uređaja i instalacija, koje po svojim tehničkim karakteristikama odgovaraju tehničkim propisima i pogonskim zahtjevima.

Električni uređaji i instalacije moraju biti tako izvedeni i zaštićeni da uslijed djelovanja pogonskih uslova (vlaga, prašina, zapaljive pare i gasovi, mehanička oštećenja, toplotni i hemijski uticaji itd.), ne bude ugrožena sigurnost ljudi, objekata i predmeta rada.

Član 20.

Prema tehničkim propisima i uputstvima, te propisanim rokovima, obavezno je vršiti kontrolu ispravnosti i odgovarajuća mjerenja električnih uređaja i instalacija, te preduzimati mjere na otklanjanju uočenih nedostataka.

Popravke i druge radove na električnim instalacijama, mogu vršiti samo stručno osposobljena lica, koja, prije bilo kakve intervencije, moraju instalacije dovesti u besnaponsko stanje.

Član 21.

Poslije završenog rada, tamo gdje je to uputstvima predviđeno, mora se isključiti struja na glavnoj sklopki dotičnog objekta ili prostorije, a pod naponom može ostati samo noćna i sigurnosna rasvjeta, odnosno neophodni potrošači.

Član 22.

Razvodne baterije i ormari moraju imati prekidač na glavnom dovodu električne energije. Sva oprema u razvodnim baterijama i ormarima, mora biti označena prema jednopolnoj šemi koja se mora nalaziti u ovim razvodima.

Osigurači u razvodima ne smiju se krpiti nego se mijenjaju samo novim osiguračima iste nazivne snage, a bimetali moraju biti podešeni na normalnu struju motora.

Član 23.

U prostorijama ugroženim od požara i eksplozije, instalacije se moraju izvoditi sa uređajima koji neće prouzrokovati požar ili eksploziju, S – uređaji (prekidači, sklopke i sl. koji su ugrađeni u zaštitne oklope ili drugu vrstu zaštite za sprječavanje pojave iskre u okolnom prostoru pri uključivanju/isključivanju uređaja).

U prostorima u kojima se pojavljuje vlaga i voda, nulovanje sprovoditi sa posebnim zaštitnim vodom.

Član 24.

U objektima, odnosno prostorijama izgrađenim od zapaljivih materijala, zaštitu napona dodira izvesti strujnim zaštitnim sklopkama (ZS) jer one kontrolišu zaštitu sa aspekta požara.

Član 25.

Zgrade Univerziteta, kao i svi ostali objekti, moraju biti obezbjeđeni sa odgovarajućim klasičnim gromobranskim instalacijama u skladu sa odredbama tehničkih propisa sa gromobranima.

Obavezna je periodična kontrola ispravnosti gromobranskih instalacija i uzemljenja, te otklanjanje uočenih nedostataka u skladu sa tehničkim propisima. Za gromobranske instalacije mora se voditi i čuvati odgovarajuća tehnička dokumentacija i evidencija.

Član 26.

U slučaju potrebe za korištenjem tehničkih gasova i posuda sa zapaljivim tečnostima, obavezno se, pored drugih propisanih mjera, primjenjuju i slijedeće mjere zaštite od požara, kao i radna uputstva:

- sa svim materijama mogu rukovati i raditi samo oni zaposlenici koji su za to stručno osposobljeni (posebnim kursom) i službeno određeni da to rade;
- električne instalacije u prostorima u kojima se drže zapaljive materije moraju biti u "S" izvedbi;
- svakodnevna kontrola ispravnosti boca i drugih posuda sa zapaljivima materijama je obavezna, te po potrebi neophodno je poduzeti mjere da se saniraju eventualne neispravnosti;
- za držanje većih količina ovih materija obavezno se mora izgraditi odgovarajuće namjensko skladište, efikasno provjetravano i sa svim elementima protupožarne zaštite;
- kod rada sa zapaljivim materijama, kao i pristupu na mjesta skladištenja i držanja zapaljivih materija, zabranjeno je pušenje i korištenje otvorene vatre i žara, zabranjeno je korištenje alata koji iskri, zabranjen je pristup nezaposlenim osobama, zabranjeno je ostavljanje i skladištenje materijala koji ne pripadaju tom prostoru, a svojim prisustvom bi povećale opasnost od izbijanja požara;
- eventualno rasutu zapaljivu tečnost ili drugi zapaljivi materijal, mora se odmah pokupiti u posebne posude i zaštititi od dodira sa izvorima paljenja;
- masne krpe ili drugi materijal natopljen sa zapaljivom tečnošću, mora se odložiti u posebne kontejnere zaštićene od izvora paljenja;
- neispravne plinske boce, koje propuštaju plin, ne smiju se koristiti, ni unositi u objekte, odnosno treba ih vratiti dobavljaču; isto tako treba utvrditi da li je boca ispitana na probni tlak i je li istekao rok ispitivanja;
- posude i boce sa navedenim materijama ne smiju se držati u blizini grijućih tijela i ne smiju biti izložene direktnom dejstvu sunčevih zraka;
- zabranjeno je bilo kakvo pretakanje plina iz boca u zatvorenom prostoru;
- uz ove materije zabranjeno je držati bilo kakve druge gorive materije.

5. Rad sa zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima – općenito

Član 27.

Zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima mogu da rukuju samo punoljetni zaposlenici koji imaju odgovarajuću psihofizičku podobnost i koji su za to posebno stručno osposobljeni (poseban kurs i uvjerenje o položenom ispitu).

Član 28.

Pri rukovanju zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima, zaposlenici su dužni da rade sa posebnom pažnjom i da primjenjuju propisane mjere zaštite od požara.

Pri rukovanju zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima naročito je zabranjeno: pušiti, raditi sa otvorenim plamenom i upotrebljavati alat koji varniči, te rasipati zapaljive tečnosti.

Član 29.

Skladištenje zapaljivih tečnosti i tehničkih gasova smije se vršiti samo u skladištima koja moraju odgovarati tehničkim propisima za ovu vrstu materijala, uz obavezu provjetravanja, kako bi se izbjeglo stvaranje zapaljivih smješa sa vazduhom.

6. Obaveze i prava zaposlenika u pogledu kontrole i sprovođenja propisa iz oblasti zaštite od požara i radnih uputstava

Član 30.

Svaki zaposlenik Univerziteta ima slijedeće obaveze, prava i odgovornosti iz oblasti zaštite od požara:

- obavezanje da svoje poslove i radne zadatke obavlja stručno i savjesno kako bi se izbjegla svaka opasnost za nastanak i širenje požara, i svaka havarija i nezgoda;
- obavezan je da se pridržava svih uputstava, pravila, propisa i mjera zaštite od požara;
- dužan je i ima pravo da prije raspoređivanja na poslove i radne zadatke bude upoznat sa svim požarnim opasnostima, mjerama zaštite od požara, praktičnoj upotrebi opreme i sredstava za gašenje požara, materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara;
- dužan je da usavršava svoja znanja iz oblasti zaštite od požara, te ima pravo da predlaže mjere za poboljšanje i unapređenje sistema zaštite od požara kroz sistem obavezne obuke;
- obavezan je da upozorava svoje radne kolege na propuste iz domena zaštite od požara, te da o tim propustima izvještava neposrednog rukovodioca;
- dužan je da neposrednom rukovodiocu odmah prijavi svaki uočeni kvar ili sumnjivu pojavu u procesu rada koja može imati za posljedicu pojavu požara i njegovo širenje;
- obavezan je da vizuelno svakodnevno kontroliše ispravnost opreme, aparata i sredstava za gašenje požara, te da svaki uočeni kvar ili nedostatak, odmah prijavi neposrednom rukovodiocu;
- dužan je odmah pristupiti gašenju uočenog požara sa svim raspoloživim sredstvima;
- dužan je da prije početka rada provjeri ispravnost sredstava rada, te da po završetku rada, a prije napuštanja radne prostorije, poduzme sve propisane mjere da se spriječi nekontrolisano izbijanje požara;
- dužan je raditi duže od radnog vremena u slučajevima kada je neophodno spriječiti izbijanje požara i drugih havarija;
- ima pravo da odbije raditi određene poslove, ako ocijeni da prijete neposredna opasnost za njegovo zdravlje i život od požara i eksplozije;
- ima pravo zahtijevati da se u sklopu odvijanja procesa rada na vidno mjesto istaknu odgovarajuća uputstva za siguran rad i upozorenja na opasnost od požara i eksplozije;

III ORGANIZACIJA ZAŠTITE OD POŽARA, DJELOKRUG RADA I OVLAŠTENJE ŠEFA TEHNIČKE SLUŽBE

Član 31.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru utvrđuje se da je za obavljanje poslova zaštite od požara i zaštite na radu nadležan šef tehničke službe.

Šef tehničke službe je odgovorno lice za obavljanje poslova i sprovođenje mjera zaštite od požara.

Djelokrug rada, prava, dužnosti i odgovornosti šefa tehničke službe su:

- poznavanje organizacije rada Univerziteta, procesa rada i svih mogućih opasnosti od požara i eksplozije, te mjere za otklanjanje tih opasnosti;
- poznavanje, praćenje i primjena u praksi zakonskih i tehničkih propisa iz oblasti zaštite od požara;
- poznavanje i primjena opštih i drugih akata Univerziteta;
- analiza požarne opasnosti u svim objektima Univerziteta, te predlaganje i neposredno poduzimanje mjera za njihovo otklanjanje;
- po potrebi vršenje pregleda svih objekata, prostorija, prostora, uređaja i instalacija sa ciljem uočavanja izvora požarnih opasnosti kontrole, sprovođenja mjera zaštite od požara, te vođenje evidencije o tome;
- organizuje i sprovodi obučavanje i upoznavanje zaposlenika sa opasnostima i mjerama zaštite od požara i praktičnoj upotrebi aparata, uređaja i sredstava za gašenje požara;
- naročito se stara o posebnom obrazovanju zaposlenika koji rukuju sa zapaljivim tečnostima i tehničkim plinovima;
- izrađuje i učestvuje u izradi i realizaciji pravilnika i plana zaštite od požara, programa obučavanja zaposlenika, raznih elaborata, uputstava i drugih materijala iz oblasti zaštite od požara;
- učestvuje u izradi raznih materijala za rektora i organe upravljanja (odluke, zaključci, naredbe, informacije, itd.), te vodi, sređuje i čuva odgovarajuću dokumentaciju iz oblasti zaštite od požara;
- najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće, podnosi izvještaj Upravnom odboru;
- brine se o bezbjednosti potrebnih sredstava i opreme za gašenje požara, kontroliše ispravnost svih vrsta opreme, instalacija, aparata i sredstava za gašenje požara, te poduzima mjere za održavanje njihove stalne ispravnosti i funkcionalnosti;
- učestvuje u izradi bližih uputstava za siguran rad po osnovu zaštite od požara u pojedinim prostorijama (laboratorijama, arhivarnici, tavanskim prostorijama);
- predlaže rektoru i drugim rukovodnim radnicima, obustavu rada u pojedinim prostorijama, ako prijete neposredna opasnost za izbijanje požara i ugrožavanje života i zdravlja zaposlenika;
- predlaže pokretanje postupka protiv pojedinih zaposlenika zbog nepridržavanja mjera zaštite od požara;
- saraduje sa inspekcijским organima iz oblasti zaštite od požara i organizuje sprovođenje mjera koji su ovi organi naložili svojim rješenjima;

- saraduje sa stručnim organizacijama iz oblasti zaštite od požara u cilju unapređenja zaštite od požara; te radi druge poslove koji su po prirodi u njegovoj nadležnosti, a u vezi sa zaštitom od požara.

Član 32.

Djelokrug rada, prava, dužnosti i obaveze čuvara – portira, po osnovu zaštite od požara su da:

- redovno vrši pregled objekata i dvorišta oko objekta, otkriva i uočava moguće izvore požarnih opasnosti, po mogućnosti otklanja iste, te o tome izvještava neposrednog rukovodioca, odnosno šefa tehničke službe;
- u slučaju požara, odmah vrši dojavu požara vatrogasnoj jedinici i sâm gasi nastali požar svim raspoloživim sredstvima;
- u akciji gašenja požara vrši fizičko obezbjeđenje zone požara;
- kontroliše promet motornih vozila i fizičkih lica na kapiji ili drugim mjestima ulaza u prostore Univerziteta, a u pogledu unošenja lako zapaljivih i vatroopasnih materija, te drugih događaja i radnji u vezi sa zaštitom od požara;
- odgovoran je za čuvanje ključeva od objekata, odjeljenja, prostorija.

III UNUTRAŠNJA KONTROLA SPROVOĐENJA MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

Član 33.

Unutrašnju kontrolu sprovođenja mjera zaštite od požara, općenito, vrše svi odgovorni organi i zaposlenici iz člana 6. ovog Pravilnika, svako u svom djelokrugu rada, kako je to regulisano ovim Pravilnikom.

Neposrednu unutrašnju kontrolu sprovođenja mjera zaštite od požara vrši svako u svom djelokrugu rada:

- Upravni odbor,
- rukovodioci organizacionih jedinica,
- zaposlenici na radnim mjestima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima,
- šef tehničke službe,
- čuvari – portiri, i
- domari na odgovarajućim radnim mjestima.

Član 34.

Prilikom vršenja unutrašnje kontrole sprovođenja mjera zaštite od požara, obavezno se, na licu mjesta, o nađenom stanju sastavlja službena pisana zabilješka ili odgovarajući zapisnik.

IV POSTUPAK I NAČIN UPOZNAVANJA ZAPOSLENIKA SA OPASNOSTIMA OD POŽARA VEZANIM ZA RADNO MJESTO, I OBUKA ZAPOSLENIKA U RUKOVANJU SREDSTVIMA I OPREMOM ZA GAŠENJE POŽARA

Član 35.

Univerzitet je dužan obezbjediti da svaki zaposlenik bude upoznat sa opasnostima od požara vezano za radno mjesto na koje je raspoređen, kao i opremom, uređajima i sredstvima za gašenje požara, praktičnom upotrebom aparata i drugih uređaja za gašenje požara, kao i sa materijalnom i drugom odgovornošću uslijed nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara.

Član 36.

Upoznavanje i obuka zaposlenika iz člana 37. vrši se po grupama zaposlenika srodnih struka, i to:

- organizovanjem odgovarajućih kurseva, seminara i predavanja po posebnom programu obuke;
- izradom stručnih uputstava za siguran rad za pojedine poslove i poslove iz oblasti naučno-istraživačkog rada;
- isticanjem na vidnom mjestu odgovarajućih uputstava, natpisa, plakata i upozorenja.

Član 37.

Univerzitet je dužan da organizuje i izvrši provjeru svakog zaposlenika pojedinačno u rukovanju sa aparatima za gašenje požara.

Član 38.

O obuci zaposlenika i provjeri znanja zaposlenika obavezno se vodi odgovarajuća evidencija od strane Univerziteta.

Svi zaposlenici su dužni pristupiti obuci i provjeri znanja, a u suprotnom čine povredu radnih obaveza i dužnosti.

Član 39.

Pri radu sa zapaljivim tečnostima, zaposlenici koji rukuju zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima, moraju biti posebno stručno obučeni i osposobljeni za sigurno obavljanje tih poslova.

Ova obuka i provjera znanja zaposlenika vrši se putem posebno organizovanih kurseva.

Obuka iz prethodnog stava obavezno se povjerava ovlaštenoj stručnoj organizaciji.

V PROSTORIJE, PROSTORI I MJESTA NA KOJIMA SE NE SMIJE PROIZVODITI, KORISTITI ILI PRENOSITI OTVORENA VATRA

Član 40.

Na Univerzitetu nije dozvoljeno proizvoditi, koristiti i prenositi otvorenu vatru i užarene predmete, kao ni pušiti u slijedećim prostorijama i mjestima:

- u stručnim skladištima i mjestima gdje se drže boce tehničkih gasova;
- u laboratorijama u kojima se izvode praktične vježbe;
- pri rukovanju, radu i manipulisanju sa zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima;
- u tavanskim prostorijama i arhivarnici;
- u svim prostorijama i prostorima Univerzitetske biblioteke.
- Na ovim mjestima moraju vidno biti istaknuti lako uočljivi natpisi, zabrane i upozorenja na opasnosti od požara i eksplozije.

VI VRSTA, KOLIČINA I RASPORED OPREME I SREDSTAVA ZA GAŠENJE POŽARA I ROKOVI PROVJERE NJIHOVE ISPRAVNOSTI

Član 41.

Svi objekti, prostorije, vanjska skladišta i platoi Univerziteta, moraju biti obezbjeđeni potrebnim sredstvima za gašenje požara i dovoljnim brojem odgovarajućih uređaja i opreme za gašenje požara.

Član 42.

Količina i vrsta opreme i sredstava za gašenje požara, te njihov raspored u objektima, prostorijama i prostorima Univerziteta utvrđuje se Planom zaštite od požara.

Član 43.

Sva predviđena i instalirana oprema, kao i sredstva za gašenje požara, mora se uvijek nalaziti u ispravnom i funkcionalnom stanju, smještena i raspoređena na predviđena mjesta, propisno označena i obezbijedena od oštećenja, nenamjenske upotrebe i smrzavanja u zimskom periodu.

Član 44.

Kontrola ispravnosti i funkcionalnosti opreme i sredstava za gašenje požara, vrši se jednom u šest mjeseci, a prema uputstvima proizvođača, važećim standardima i tehničkim propisima, koji su označeni na opremi.

Član 45.

Kontroli ispravnosti i funkcionalnosti podliježe sva oprema koja je u funkciji zaštite od požara, kao što su ručni vatrogasni aparati i vanjska i unutrašnja hidrantska mreža, te pripadajuća oprema.

Član 46.

Kada se vatrogasni aparati nose na kontrolu ispravnosti van zgrade, mora se voditi računa da se objekti ni u jednom momentu ne ostave bez minimalno potrebne opreme, kao i to da se kontrola aparata obavi u roku od 24 sata.

Član 47.

Oko svih uređaja i opreme za gašenje požara moraju se uvijek osigurati prilazni putevi i slobodan prostor oko njih, a u zimskom periodu hidranti moraju biti obezbijedeni od smrzavanja vode u njima.

Opremu i sredstva za gašenje požara zabranjeno je koristiti u nenamjenske svrhe, u suprotnom čini se povreda radnih obaveza i dužnosti.

VII ZADACI I ODGOVORNOSTI RUKOVODNIH ZAPOSLENIKA U VEZI SA SPROVOĐENJEM ZAŠTITE OD POŽARA

Član 48.

Zaposlenici na radnim mjestima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, zaposlenici sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima: rektor, dekani, direktori, generalni sekretar i šefovi organizacionih jedinica, šef tehničke službe svako u svom okrugu rada, imaju slijedeće zadatke, obaveze, prava i odgovornosti iz oblasti zaštite od požara:

- kroz organizovanje i rukovođenje procesom rada u svojoj nadležnosti (OJ) obezbjeđuju primjenu propisanih mjera zaštite od požara u cilju sigurnosti zaposlenika, studenata i imovine od požara, eksplozije i drugih havarija;
- dužni su poduzeti sve neophodne mjere za otklanjanje neposrednih opasnosti od požara i eksplozije, bilo da su ih sami uočili, ili da su na njih upozoreni od drugih zaposlenika;
- organizuju gašenje požara u svojoj organizacionoj jedinici do dolaska vatrogasne jedinice na mjesto požara;
- predlažu obustavljanje rada ili nastave u prostorijama gdje prijeti neposredna opasnost od požara i eksplozije, a sami su dužni poduzeti sve mjere da do te opasnosti ne dođe.

VIII ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIKA UNIVERZITETA ZBOG NEPRIDRŽAVANJA PROPISANIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

Član 49.

Svaki zaposlenik Univerziteta koji ne poštuje odredbe ovog Pravilnika i njegovih pratećih uputstava, odredbe zakonskih i tehničkih propisa iz oblasti zaštite od požara, te ne sprovedi propisane mjere zaštite od požara, čini težu povredu radnih obaveza i dužnosti, za koju se može izreći odgovarajuća disciplinska mjera, shodno odgovarajućem opštem aktu.

Član 50.

Ako zaposlenik (odnosno, student) u vršenju poslova i radnih zadataka, (odnosno, nastave i vježbi) prouzrokuje materijalnu štetu svojom krivicom, a u vezi sa nepridržavanjem propisanih mjera zaštite od požara, dužan ju je nadoknaditi, kako je to regulisano u odgovarajućem opštem aktu.

Član 51.

Kao teža povreda radne obaveze iz oblasti zaštite od požara smatra se, naročito:

- izazivanje požara, namjerno ili iz nehata;
- upotreba otvorene vatre ili pušenje na zabranjenim mjestima, a naročito kod korištenja zapaljivih tečnosti i gasova;

- zloupotreba ili nenamjenska upotreba vatrogasnih aparata, sprava i opreme za gašenje požara, kao i njihovo namjerno oštećenje;
- izbjegavanje, ometanje ili odbijanje učešća u akcijama gašenja požara i spašavanja lica i imovine ugrožene požarom;
- neprijavlјivanje požara ili nepoduzimanje mjera za gašenje požara i spašavanja lica i imovine ugrožene požarom;
- neisključivanje pogonske energije po završetku rada;
- ostavlјanje neočišćenog radnog mjesta po isteku radnog vremena, što može imati teže posljedice za nastanak i širenje požara;
- zatvaranje ventilacionih otvora i neovlašteno isklјučenje sistema ventilacije;
- neovlašteno blokiranje rada sigurnosnih i alarmnih uređaja;
- zakrčavanje vanjskih i unutrašnjih požarnih i komunikacionih puteva, te prilaza do objekata, vatrogasnih sprava i opreme i baterije električne energije;
- držanje lako zapaljivih tečnosti i boca tehničkih gasova u radnim prostorijama u količinama većim od dozvoljenih;
- upotreba i držanje lako zapaljivih tečnosti i boca tehničkih gasova na zabranjenim mjestima;
- neobavlјanje periodičnih pregleda ispravnosti i funkcionalnosti sprava, opreme, aparata, uređaja i instalacija, koji su u funkciji zaštite od požara;
- izbjegavanje sprovođenja propisane kontrole i mjera zaštite od požara;
- neobezbjedenje objekata i radnih prostorija sa vatrogasnim aparatima i drugomopremom za gašenje požara;
- nepristupanje obuci i provjeri znanja iz oblasti zaštite od požara.

IX DUŽNOSTI I PONAŠANJE ZAPOSLENIKA U SLUČAJU IZBIJANJA POŽARA

Član 52.

Svaki zaposlenik ili student koji primijeti požar, dužan je odmah, bez panike, pristupiti njegovom gašenju i lokalizovanju, ukoliko to može učiniti bez opasnosti za sebe ili druge zaposlenike (studente).

Ako prisutni zaposlenici nisu u stanju sami ugasiti požar, dužni su izvršiti dojavu požara dežurnom portiru-čuvaru, odnosno neposrednom rukovodiocu ili profesionalnoj vatrogasnoj jedinici grada, a prema Planu zaštite od požara Univerziteta.

Član 53.

Dojava požara vrši se telefonom, odnosno na drugi najbrži mogući način.

Kod dojave požara treba saopštiti: mjesto gdje je izbio požar, šta gori, u kom obimu i da li prijete neposredna opasnost za život ljudi i drugih objekata.

Član 54.

Do dolaska pozvane vatrogasne jedinice na mjesto požara, prisutni zaposlenici na čelu sa neposrednim rukovodiocem, dužni su organizovati gašenje nastalog požara, a posebno trebaju učiniti slijedeće:

- organizovati spasavanje, eventualno, ugroženih zaposlenika i studenata;
- obezbjediti isključenje struje u dotičnom objektu;
- organizovati evakuaciju iz ugrožene zone lako zapaljivih, eksplozivnih, otrovnih i vatroopasnih materija od izuzetne vrijednosti, vrijednosnih papira, novca, tehničke i druge dokumentacije, te motornih vozila i opreme;
- zatvoriti odgovarajuća vrata, prozore, ventilacione i druge otvore da se spriječi širenje požara;
- obezbijediti na licu mjesta prisustvo odgovarajućih stručnih zaposlenika (vozač, domar, itd.) koji mogu biti od koristi u akciji gašenja požara;
- poduzeti druge mjere zavisno od date situacije.

Član 55.

U slučaju požara van redovnog radnog vremena, dežurno osoblje u svim organizacionim jedinicama Univerziteta je dužno pristupiti gašenju nastalog požara i odmah izvršiti dojavu profesionalnoj vatrogasnoj jedinici grada.

Također, treba na odgovarajući i najbrži mogući način, uzbuniti i dežurne zaposlenike susjednih organizacija, te odgovorne rukovodioce Univerziteta.

Član 56.

Svi zaposlenici dužni su da se na poziv dekana, direktora ili lica koje on ovlasti, aktivno uključe u akciju gašenja požara i spasavanja imovine i lica, te u toj akciji učestvovati sve dok traje.

Član 57.

Kada na mjesto požara stigne pozvana vatrogasna jedinica, komandir vatrogasne jedinice preuzima rukovođenje akcijom gašenja požara, dok su svi zaposlenici i dežurno osoblje dužni da se stave na raspolaganje rukovodiocu gašenja.

Član 58.

Ostali elementi akcije gašenja požara i spašavanja imovine i lica, regulišu se Planom zaštite od požara.

Član 59.

Sva lica koja učestvuju u akciji gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugrožene požarom i drugim elementarnim nepogodama, osigurana su po posebnim propisima o zdravstvenom i invalidskom osiguranju.

Član 60.

Svaki zaposlenik Univerziteta mora poznavati signale internog i javnog uzbunjivanja u slučaju požara i druge opasnosti.

Tablica i natpis sa signalima za uzbunjivanje mora biti vidno istaknuta u holu Univerziteta, na svim mjestima na kojima se vrši rad i gdje realno postoje povećane opasnosti od izbijanja i širenja požara, kao i na mjestima na kojima uvijek borave zaposlenici na obezbjeđenju, odnosno domari (portirnica, radno mjesto dežurnog na prijemu gostiju i drugih lica).

X SARADNJA ŠEFA TEHNIČKE SLUŽBE SA DRUGIM SLUŽBAMA I STRUČNIM ORGANIZACIJAMA I ORGANIMA

Član 61.

U cilju što efikasnijeg i koordiniranog provođenja mjera zaštite od požara i unapređenja zaštite od požara, šef tehničke službe dužan je saradivati sa svim službama Univerziteta.

Član 62.

Šef tehničke službe dužan je, također, saradivati sa svim ovlaštenim preduzećima i drugim pravnim licima iz oblasti zaštite od požara, a naročito sa:

- nadležnim inspekcijским i drugim organima Općine, Kantona, Federacije i Države;
- vatrogasnim jedinicama na teritoriji grada;
- stručnim organizacijama koje se bave zaštitom od požara.

Saradnja sa ovlaštenim organizacijama i pravnim licima, ostvarivat će se kroz lične kontakte i konsultacije, prisustvovanje stručnim seminarima, savjetovanjima i izložbama, traženje stručnih savjeta i objašnjenja, planiranje izvođenja praktičnih i vatrogasnih vježbi u krugu Univerziteta, obavljanje stručnih pregleda objekata i tehničke dokumentacije, izradu plana, programa i drugih projekata zaštite od požara, itd.

XI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 63.

Za sva prava, dužnosti i odgovornosti zaposlenika iz oblasti zaštite od požara, koji nisu regulisani ovim Pravilnikom, važe odredbe zakona iz oblasti zaštite od požara.

Član 64.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i po postupku kao i za njegovo donošenje.

Član 65.

Za tumačenje odredaba ovog Pravilnika nadležan je Upravni odbor Univerziteta.

Član 66.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

**Predsjednik Upravnog odbora
Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru**

Broj: 101-1-635/13

doc. dr. Rašid Hadžović

SADRŽAJ

I OPŠTE ODREDBE	2
II MJERE ZAŠTITE OD POŽARA NA UNIVERZITETU I UPUTSTVA S OBAVEZAMA SVIH ZAPOSLENIKA U POGLEDU KONTROLE I SPROVOĐENJA PROPISA IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA	3
1. Plan zaštite od požara	3
2. Opšte mjere	4
3. Građevinske mjere.....	5
4. Elektro-mjere.....	6
5. Rad sa zapaljivim tečnostima i tehničkim gasovima – općenito.....	7
6. Obaveze i prava zaposlenika u pogledu kontrole i sprovođenja propisa iz oblasti zaštite od požara i radnih uputstava.....	8
III ORGANIZACIJA ZAŠTITE OD POŽARA, DJELOKRUG RADA I OVLAŠTENJE ŠEFA TEHNIČKE SLUŽBE	9
III UNUTRAŠNJA KONTROLA SPROVOĐENJA MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	10
IV POSTUPAK I NAČIN UPOZNAVANJA ZAPOSLENIKA SA OPASNOSTIMA OD POŽARA VEZANIM ZA RADNO MJESTO, I OBUKA ZAPOSLENIKA U RUKOVANJU SREDSTVIMA I OPREMOM ZA GAŠENJE POŽARA	11
V PROSTORIJE, PROSTORI I MJESTA NA KOJIMA SE NE SMIJE PROIZVODITI, KORISTITI ILI PRENOSITI OTVORENA VATRA	11
VI VRSTA, KOLIČINA I RASPORED OPREME I SREDSTAVA ZA GAŠENJE POŽARA I ROKOVI PROVJERE NJIHOVE ISPRAVNOSTI	12
VII ZADACI I ODGOVORNOSTI RUKOVODNIH ZAPOSLENIKA U VEZI SA SPROVOĐENJEM ZAŠTITE OD POŽARA	13
VIII ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIKA UNIVERZITETA ZBOG NEPRIDRŽAVANJA PROPISANIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	13
IX DUŽNOSTI I PONAŠANJE ZAPOSLENIKA U SLUČAJU IZBIJANJA POŽARA	14
X SARADNJA ŠEFA TEHNIČKE SLUŽBE SA DRUGIM SLUŽBAMA I STRUČNIM ORGANIZACIJAMA I ORGANIMA.....	16
XI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	16